

ZİNCİRLEME MASALLARDA YAPI VE İŞLEV

The Structure and Function of Tall-Tales

Structure et fonction dans les "contes enchaînés"

Nilay ÖZER*

ÖZET

Bir tekerlemeyle başlayıp iki zincirleme masalla devam eden, toplam sekiz masalın anlatıldığı bir performanstan, yapısal ve işlevsel benzerlikleri dolayısıyla iki zincirleme masal ele alınacak, bunların çözümlemelerinden hareketle, bugüne kadar zincirleme masal türü için öne sürülen görüşlerden de yararlanarak, bu masal türünün yapı ve işlevini kavramak için yeni olanaklar aranacaktır.

Anahtar Kelimeler

Zincirleme masal, karşıt yansımali yapı, Jacobson'un iletişim modeli

ABSTRACT

We will discuss two chaining tales taken from a folk narrative performance starting with a playful formula and including eight tales. These two tales, which have structural and functional similarities, will be examined with the purpose of adding new perspectives to the understanding of chaining tales.

Key Words

Chaining tale, opposite reflexible structure, Jacobson's communication model

Karşıt Yansımali ya da Bir İletişim Modeli Olarak Yapı

Zincirleme masallar bir kahramanın başından geçen basit bir olayı anlatır. Anlatımdaki fark, olayın karakterler arasında yayılması, bir karakterden diğerine sürekli bir aktarımın, yönlendirmenin olmasıdır. Pertev Naili Boratav, zincirleme masallardaki halkalar arasında sıkı bir mantık bağı olduğunu ve anlatının bu halkaların sayısı ölçüsünde uzadığını söyler. "Çok kez anlatı bir yerden sonra ters yön izleyerek son olaydan baştakine, ya da maceraya son karışan kişiden ilktekine doğru yürütülür" ve "bir takım hazır anlatı ve konuşma kalıpları ana olayı çevreler". Boratav, bu nedenlerden dolayı zincirleme masallara, kalıplı masallar da denildiğini belirtir (100 Soruda.. 95).

Zincirleme masallar iki farklı yapılanış gösterir. Birincisinde kahramanın

başından geçen olay yan karakterlere aktarılır ve halkanın kırılmasıyla, sorun olumlu ya da olumsuz bir sonuca bağlanır. İkinci yapılanışta ise halka kırıldıktan sonra masal tersine işlemeye başlar. Meselâ "Bit Hatun ve Pire Bey" tersine işleyen mekanizmaya, "Çitlembik Kız" adlı masalsa tek yönlü mekanizmaya sahiptir. Pire Bey'in ırmağın karşısına atlayıp, Bit Hatun'un sulara kapılmasıyla olaylar zinciri başlar. Bit Hatun'u kurtarmak için çalıdan yardım isteyen Pire Bey önce kargaya, sonra olaya katılan diğer karakterlere yönlendirilir. En son kedinin istediği peyniri bulup getirince zincir tersine işler ve çalıdan istediği yardımı alarak Bit Hatun'u kurtarmaya koşar. Elbette Pire Bey gelene kadar Bit Hatun düştüğü yerde kalmamış, sulara kapılıp gitmiştir.

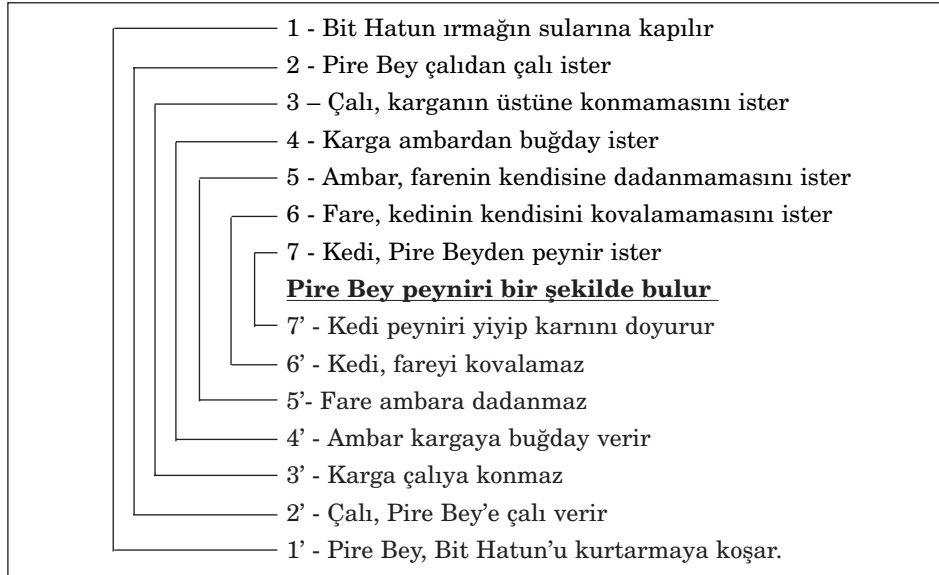
Peynirin bulunması, tersine süreci başlatan ara anlatı olarak bir çeşit ayna

* Bilkent Üniv. Türk Edb. Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

görevi görür. Ancak simetrik bir aynalamadan bahsedilemez. Buradaki aynalama tam da Seyfi Karabaş'ın 'karşıt yansımali yapı kuramı'na uyan bir aynalamadır. Karabaş, *Dede Korkut'ta Renkler* adlı çalışmasında, Dede Korkut Oğuznameleri'nin yapılarını incelemek için kullandığı karşıt yansımali yapı yöntemini kısaca anlatır. Buna göre, anlatının tek sayılı sayıda anlatım parçalarından oluşması gerekir. Bu anlatım parçalarına 'anlatım birimi' denir. Anlatım birimleri, anlatının iki ucundan ortasına doğru bakışimli olarak sıralanırlar. Anlatım birimlerinin ortasına 'merkez anlatı birimi' yer alır ve merkez anlatı biriminin iki yanında bakışimli olarak sıralanan anlatı birimi çiftleri de 'anlatım birimi kümeleri'dir. Bu kümelerin içerikleri benzer, ancak anlatıya katkıları karşıt-tır (10). Karabaş'ın, *Bütüncül Türk Budunbilimine Doğru* adlı kitabında çeşitli masalların yapısını çözmek için de kullandığı yöntem bazı zorlama yanlar içerir. Anlatım birimi olarak seçilen olaylar

kimi zaman keyfidir ve bir küme oluşturduğu birimle bağlantısı tam olarak kestirilemez. Ayrıca anlatıdan tek sayılı sayıda anlatım birimi çıkarmak, yöntemi kullanan araştırmacının, metni yöntemle uydurma ustalığına kalır. Dolayısıyla Dede Korkut Oğuznameleri ve uzun karışık masallar için her zaman kullanışlı olmayan bu yöntem, halka kırıldıktan sonra tersine işleyen zincirleme masallara birebir uyar. Zaten yapısı açıkça görünen zincirleme masalların, karşıt yansımali yöntemle çözümlenmesinin gereksiz olduğu düşünülebilir. Burada gösterilmek istenen, belli bir yerden sonra olayların tersine döndüğü her zincirleme masalda tek sayılı sayıda anlatım biriminin bulunduğudır. Çünkü halkayı kıran olayın (merkez anlatı birimi) öncesi ve sonrasındaki halka sayıları eşit olduğundan toplamda daima tek sayılı sayıda birim bulunur.

"Bit Hatun ve Pire Bey" masalındaki yapılanmanın, Dede Korkut Oğuznameleri'ndeki manzum bölümlerin yapı-

sıyla büyük benzerliği vardır. Bu bölümlerde, bir olayın sebep olduğu üzüntü, sevinç, merak gibi duyguların dağa, suya, hayvanlara, eşyalara, insanlara yönlendirilerek iletildiği ve yanıtlanırken de neredeyse bütünüyle aynı olan kalıplarla, aynı yönlendirmeler üzerinden yanıtlandığı görülür. “Dirse Han Oğlu Boğaç Han” destanında Boğaç ile babası arasında geçen şu konuşma iyi bir örnektir:

“Dirse Han oğlancığına: Boynu uzun büyük cins atlar gider ise benim gider / Senin de içinde bineğin var ise söyle bana / [...] / Altın başlı otağlar gider ise benim gider / Senin de içinde odan var ise yiğit söyle bana ” (24).

“Boğaç babasına: Boynu uzun büyük cins atlar senin gider / Benim de içinde bineğim var / [...] / Altın başlı otağlar senin gider ise / Benim de içinde odam var” (24-25).

Bu konuşma, ‘tanıma’ bağlamında attan otağa, otağdan nişanlıya doğru zincirleme bir yapı gösterir ki bu tür konuşmaların geniş yer kapladığı oğuznamelerin zincirleme masallara köken oluşturduğu söylenebilir. Bamsı Beyrek destanında, ağabeylerinin yasını tutan kızkardeşlerden biri, “Karşı yatan kara dağım yıkılmıştır / Ozan senin haberin yok / Gölgeli koca ağacım kesilmiştir / Ozan senin haberin yok / Dünyalıkta bir kardeşim alınmıştır / Ozan senin haberin yok “(81) der. Fakat destanın sonunda Bamsı’nın yaşadığı haberini alan annesi, “Halka halka kara dağın yıkılmıştı yüceldi ahir / Kanlı kanlı suların çekilmişti çağladı ahir / Koca ağacın kurumuştur yeşerdi ahir” (90) der. Bu söyleşmede, tersine işleyen zincirleme yapı imgeler düzleminde bir benzerlik içerir. Önceleri çekilen acıyı belirtmek için kullanılan yıkık dağ, kesik ağaç gibi imgeler, sonradan yücelen dağa, yeşeren ağaca dönüşür.

Oğuznameler ve zincirleme masallar arasındaki yapısal benzerlik, dilsel yapıyla daha da belirginleşir. Karganın söylediği, “Ambara söyle bana buğday versin. Ambar bana buğday verirse ben de çalıya konmam. Çalı sana çalı verir arkadaşımı kurtarırım” sözlerine karşılık, Pire Bey, “Ambar sen kargaya buğday ver, o çalıya konmasın. Çalı da bana çalı verecek, Bit Hatun suya düştü, onu kurtarıcam” der. Aynı şekilde Dirse Han’ın, “Boynu uzun büyük cins atlar gider ise benim gider / Senin de içinde bineğin var ise söyle bana” sözlerine karşılık, Boğaç Han, “Boynu uzun büyük cins atlar senin gider / Benim de içinde bineğim var” der. Tek fark, zincirleme masalda olaya karışan karakter sayısı çoğaldıkça cümlelerin uzaması, oğuznamelerde ise söylenenlerin bir dize uzunluğunda tutulmasıdır.

“Çitlembik Kız” adlı masal, belli bir halkadan sonra mekanizmanın tersine işlemediği, uygun bir yerde, olayın olumlu ya da olumsuz bir sona bağlandığı zincirleme masal türüne örnektir. Annesi dışarı çıkarken tencerenin kapağını açmasını yasakladığı hâlde yasağa uymayan Çitlembik kız sütün içine düşer. Annenin eve gelip olayı görmesi, feryat figan ederek saçlarını yolmasıyla yas babaya, ağaca, kargaya, çeşmeye ve Ayşeciğe aktarılır. Bu masalda “Bit Hatun ve Pire Bey”deki gibi bir merkez anlatı birimi yoktur. Bu yüzden karşıt yansımali yönteme uymayan yapı; olayı duyma, olaya tepki verme ve olayı aktarmaktan ibarettir. Anne, Çitlembiğin başına geleni görür, saçını yolar ve tepkisinin nedenini sorana, yani babaya aktarır. Bu tür masalarda zincirli yapı, çoğunlukla iletişim kurmak, sevinç ya da üzüntü yaratan bir olayı paylaşmak amacıyla olduğundan, Roman Jacobson’un, bir iletişim

eylemi için belirlediği altı öğeyi masalımızın yapısına uyarlayabiliriz.

Jacobson öncelikle bir *göndericiden* söz eder. Göndericinin söylediğine ya da aktardığına *ileti* der ki, her iletinin bir de *alıcı'sı* vardır. Bildirinin aktarılması için *iletici* gerekir. İleticinin alıcı tarafından anlaşılması için bir *kod* (ortak bir dil) ile ifade edilmesi şarttır. Bildirinin göndergesini oluşturan *bağlam* ise altıncı öğedir (Moran, 180). Sadece “Çitlembik Kız” masalı türündeki zincirleme masallar için değil, çok çeşitli yazılı, sözlü metinlerin yapısal incelemesi için önemli olan bu kavramlardan herbirinin yerine, masaldaki karşılıklarını koyduğumuzda, masalın yapısını formülize etmiş oluruz. Ancak bu yapı, masalın bütünsel yapısı değil, zincirin her halkasında tekrarlayan yapısıdır.

	Bağlam (Yas)	
	Bildiri (Çitlembik'in başına gelenler)	
Gönderici	İletici (Davranış ve söz)	Alıcı
(Anne)		(Baba)
(Baba)	Kod (Yas tepkileri ve sözler)	(Ağaç)

Bu yapı babayla ağaç arasında, ağaçla karga arasında, kargayla çeşme arasında tekrarlanırken bağlam ve bildiri aynı kalır, iletici davranışlar, bildiriyi ileten karakterin özelliklerine göre değişse de davranışsaldır, sözler hemen hemen aynı kalır ve kültürün yas durumuna ait kodları varlığını korur. Son halkada gönderici konumunda olan Ayşeciğin yasa karşı gösterdiği tepki, annesi tarafından olumlu karşılanmayıp cezalandırılınca zincirleme yapı sonlanır. İleti anne tarafından alınmış ancak başka bir alıcıya gönderilmemiştir.

“Bit Hatun ve Pire Bey” masalı ile Dede Korkut oğuznamelerinin manzum bölümleri arasındaki yapısal benzerlikler “Çitlembik Kız” masalı için de geçerlidir.

Zincirleme Masalarda İşlev

William Bascom'un, folklorun çok sayıda işlevi arasından öne çıkardığı dört işlev vardır. Eğlendirme, değerlere, toplum kurumlarına ve törelere destek verme, eğitim veya kültürün gelecek kuşaklara aktarılması, toplumsal ve kişisel baskılardan kurtulmak için bir kaçış mekanizması sunma. Bu işlevler içinde en önemlisinin, kültürün gelecek kuşaklara aktarılması olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Çobanoğlu, Malinowski'nin kültür tanımını, “açıkçası âletlerden ve tüketim mallarından, çeşitli toplumsal gruplaşmalar için yapılan anayasal belgelerden, insana özgü düşünce ve becerilerden, inanç ve törelerden oluşan bütünsel bir toplamdır” (225) şeklinde alıntılar ve kendi düşüncelerini de ekleyerek yorumlar. İncelediğimiz kültür ister çok yalın, ister çok karmaşık olsun maddi ve manevi yanlarıyla koca bir aygıttır ve bu aygıtla insan, yüz yüze geldiği somut ve özel sorunların üstesinden gelmeyi başarır. “Bu sorunlar, hem insanın çeşitli organik ihtiyaçlarına bağlı bir gövdeye sahip olmasından, hem de bir yandan insanın el işçiliği için ona hammaddeler sağlaması nedeniyle en iyi dostu, öte yandan da kendisine hasım olan bir çevre içinde yaşamasından kaynaklanmaktadır” (225). Öyleyse insanın ihtiyaçları karşılanmalı, beslenme, barınma, korunma gibi sorunları çözülmelidir. Kıtapta bu sorunların, ikincil ya da yapay bir çevre yaratılarak çözüldüğüne, kültürün kendisinden ne daha az, ne de daha çok olan bu çevrenin sürekli bir biçimde yeniden üretilmesi, sürdürülmesi ve yönetilmesi gerektiğine değinilir. Yani kültürel gelenek sonraki kuşaklara aktarılmalıdır (225). “Bit Hatun ve Pire Bey” masalında kendi ihtiyaçlarını karşılama yolunu seçen karakterler ihtiyaç-

ları karşılanınca Pire Bey'in amacına hizmet eden zincire eklenirken, "Çitlembik Kız" masalındaki karakterler yas duygusu etrafında örgütlenirler. Yasağı çiğnediği için ölen Çitlembik ve testileri kırdığı için dayakla cezalandırılan Ayşecik kültürel kodların taşıyıcısıdır. "İster bir tencere ya da bir kazma sapı, ister bir tabak ya da ocak söz konusu olsun her nesne beceriyle, yasaya ve kurallara uygun olarak kullanılmalıdır, çünkü çoğu kez o nesnenin yararlılığı yalnızca teknolojiden kaynaklanmaz, ama aynı zamanda töresel ya da ahlaki düzenlemeye saygıdan da doğar" (229). Bu yüzden tencereyi açıp sütü karıştırmayan Çitlembik sütün içine düşer, yararlı bir nesneyi taşınan Ayşecik dayakla karşılaşır. Birinde tembihleyenin diğerinde cezalandırmanın anneler olması, törelerin ve ahlaki değerlerin ilk öğrenildiği yer olarak eve dikkat çeker. Bu çıkarsamalara dayanarak, zincirleme masalların, olayları hiç üşenmeden hep aynı sözcükleri tekrarlayarak aktaran yapısının altında, kültürü doğru ve eksiksiz aktarma amacının yattığı söylenebilir. Halkalı yapısı sayesinde sözlü anlatıyı sıkı sıkıya koruyan zincir, kültürel değerlerin de koruyucusudur.

Tekerleme

Ememin kızının düğününe gidicem, ne çetik var ne şal var.

Anam anam çetikleem yok.

Kuzum anam çetikleem yok.

Anam bana: "kız kızım akşam olsun, baban gelsin, sana bir çetik alıversin."

Akşam oldu, babam geldi.

Babama ben bir iltifatlar, bir iltifatlar.

Sularımı dökü dökü mü vermezsin.

Havularımı tutu tutu mu vermezsin.

Anamı dürtükleyom dürtükleyom söylemeyyo.

Dürtükleyom dürtükleyom söylemeyyo.

En sonunda söyledi: "Bizim kız emesinin kızının düğününe gidecekmiş, senden bir çetik isteyyo."

Babam bana: "kız kızım sabah olsun, koyunları satayım, sana bir çetik alıvereyim."

Sabah oldu, koyunları sattı, bana bir çetik alıverdi.

Çetiklerimi giydim, şalımlı takındım.

Ememin kızının düğününe gideyyom gideyyom bitmeyyo.

Gideyyom gideyyom bitmeyyo.

Çetiklerim tozlanı tozlanıveriyoy, ben sili siliveriyoy.

Çetiklerim tozlanı tozlanıveriyoy, ben sili siliveriyoy.

Düğün evine vardık.

Düğün bir kalabalık bir kalabalık.

Herkes dönü dönüveriyoy, ben de dönü dönüveriyoy.

Herkes dönü dönüveriyoy, ben de dönü dönüveriyoy.

Bir de baktım ortada ne gelin var, ne düğün var, ne çetik var, ne şal var.

Meğer hepsi rüya değil miymiş.

Bit Hatun ve Pire Bey

Bir varmış bir yokmuş, Allah'ın kulu çokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur zaman içinde, dünyanın uzak bir yerinde Bit Hatun ve Pire Bey yaşarmış. Bit Hatun'la Pire Bey iyi arkadaşmış ya bir de Tahtakurusu varmış, ona misafirlige gitmeye karar vermişler. Fakat Bit Hatun'la Pire Bey ırmağın bir kenarında, Tahtakurusu öbür kenarında yaşarmış. Bit Hatun'la Pire Bey sevinç içinde yola çıkmışlar, eğlene konuşa ırmak boyuna varmışlar. Pire Bey bir zıplayışta geçmiş karşıya. Pire Bey'in bir sıçrayışta karşıya geçtiğini gören Bit Hatun da şöyle bir gerilip sıçramış. Ama sıçradığıyla da ırmağın sularına kapılması bir olmuş. Çırpına çırpına bağırarak Pire Bey'e. Kendisini kurtarması için yardım istemiş. Pire Bey ne yapacağını şaşırarak bir hâlde çalıya koşmuş. Çalıdan çalı alıp Bit Hatun'a uzatmayı, böylece onu çekerek kurtarmayı düşünmüş. "Çalı bana çalı ver. Bit Hatun suya düştü, onu kurtarıcam" demiş. Çalı, Pire Bey'e: "Kargaya söyle üzerime konup beni rahatsız etmesin. Karga beni rahatsız etmezse ben de sana çalı veririm" demiş. Pire Bey doğru kargaya gitmiş. "Karga kardeş ne olur çalya konma, sen çalya konmazsan çalı bana çalı verecek. O çalya Bit Hatun'u sudan kurtarıcam" demiş. Karganın karnı açmış, "Ambara söyle bana buğday versin. Ambar bana buğday verirse ben de çalya konmam. Çalı sana çalı verir arkadaşımı kurtarırsın" demiş. Pire Bey durur mu, bir sıçramış iki sıçramış ambarın yanına varmış: "Ambar sen kargaya buğday ver, o çalya konmasın. Çalı da bana çalı verecek, Bit Hatun suya düştü, onu kurtarıcam" demiş. Ambar öfkeliymiş biraz. "Fareye söyle de bana dadanmasın. Fare bana dadanmazsa kargaya buğday veririm. Karga çalya konmaz, çalı da sana çalı verir" demiş. Bunun üzerine Pire Bey fareyi bulmuş. "Fare kardeş ambara dadanma ki o kar-

gaya buğday versin. Karga çalıya konmasın ki çalı bana çalı versin. Ben de gidip arkadaşım Bit Hatun'u sudan kurtarayım" demiş. Fare korkuyla kafasını çıkartmış deliğinden. "Kediye söyle beni kovalamasın. Kedi beni kovalamazsa ben de ambara dadanmam. Ambar kargaya buğday verir. Karga çalıya konmaz. Çalı sana çalı verir. Sen de Bit Hatun'u kurtarırsın" demiş. Pire bu sefer kediye gidip yalvarmış. "Kedi ne olursun fareyi kovalayıp korkutma. Sen onu korkutmazsan fare ambara dadanmayacak. Ambar bana buğday verecek. Ben o buğdayı alıp kargaya götürücem. Karga çalıya konmayacak. Çalıdan çalı alıp Bit Hatun'u kurtarıcam" demiş. Kedi acımış mı Pire Bey'in haline, acımamış. "O zaman sen bana bir barça peynir getir. Peynirle karnımı doyurursam fareyi kovalamam. Fare ambara dadanmaz. Ambar kargaya buğday verir. Karga çalıya konmazsa çalı da sana çalı verir" demiş. Pire Bey nerden bulduysa bulmuş peyniri. Getirip koymuş kedinin önüne. Kedi peyniri bir güzel yemiş, yalanmış, temizlenmiş de kovalamamış fareyi. Fare ambara dadanmayınca ambar da söz verdiği gibi buğday vermiş kargaya. Buğdayı alan karga çalıya konmamış bir daha. Çalı da rahata kavuşunca çalı vermiş Pire Bey'e. Nihayet çalıdan çalı alan Pire Bey ırmağa koşmuş. Bir de ne görsün, Pire Bey çalıdan çalı alıp yetişene kadar ırmağın suları alıp götürmüş Bit Hatun'u.

Çitlembik Kız

Bir varmış, bir yokmuş. Allah'ın kulu çokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur zaman içinde bir Çitlembik Kız varmış. Annesi pazara giderken Çitlembiğe, "Aman Çitlembik, ocağın üstünde süt tenceresi kaynıyor. Sakın tencerenin kapağını açma, sütün içine düşersen, sütle beraber pişersin" demiş. Çitlembik de bu sözleri dinleyip "Tamam anneciğim" demiş. Çitlembik oturmuş, oynamış, iş görmüş bir süre. Sonra kendi kendine, "Şu tencerenin kapağını bir açayım da karıştırayım" demiş. Tencerenin kapağını açmış, koca kepçeyi almış eline, başlamış karıştırmaya. Karıştırmırken de tencerenin içine düşüvermiş. Pazardan gelen annesi durumu görünce feryat figan etmiş, saçlarını yolmuş. Çitlembiğin babası gelmiş eve, karısının yolunmuş saçlarını görüp sebebini sormuş. Kadın: "Ben saçımı yolmayım da kim yolsun. Çitlembik süte düştü sütle beraber pişti" demiş. Üzüntüden harap olan babası "o zaman ben de sakalımı yolayım" deyip sakalını yolmuş. Bahçede bir ağaç varmış. Ağaç, Çitlembiğin babasının sakallarını yolup ağladığını görünce sebebini sormuş. Çitlembiğin babası: "Çitlembik süte düştü, sütle beraber pişti. Annesi saçını yoldu, ben de sakalımı yoldum" demiş. Ağaç bunları duyunca "o zaman ben de yapraklarımı dökerim" deyip çırıl çıplak bırakmış dallarını. O sırada ağacın dalına konan karga, ağacın birden

bire bütün yapraklarını dökmesine şaşırıp sebebini sormuş. Ağaç, kargaya: "Çitlembik süte düştü, sütle beraber pişti. Annesi saçını yoldu, babası sakalını yoldu, ben de yapraklarımı döktüm" demiş. Karga çok üzülmüş olanlara, "madem öyle ben de gagamı kırarım" diye karşılık vermiş. Karga su içmek için çeşmeye varınca, çeşme karganın kırık gagasını görüp sebebini sormuş. Karga, çeşmeye: "Çitlembik süte düştü, sütle beraber pişti. Annesi saçını yoldu, babası sakalını yoldu, ağaç yaprağını döktü, ben de gagamı kırdım" demiş. Çeşme olup bitene çok üzülmüş, feryat figan etmiş. "Öyleyse ben de suyumu kuruturum" deyip son damlayı damlatmış. Evlerine su almak için çeşmeye gelen Ayşecik bakmış ki çeşmenin suyu kurumuş, sebebini sormuş. Çeşme, Ayşeciğe: "Çitlembik süte düştü, sütle beraber pişti. Annesi saçını yoldu, babası sakalını yoldu, ağaç yaprağını döktü, karga gagasını kırdı, ben de suyumu kuruttum" demiş. Ayşeciğin gözleri dolu dolu olmuş. "Ben de testilerimi kırarım" deyip taş çalmış testileri, evinin yoluna düşmüş. Ayşeciğin annesi eşikte su bekliyormuş. Kızının elindeki kırık testileri görünce sormuş. Ayşecik, annesine: "Anneciğim, Çitlembik süte düştü, sütle beraber pişti. Annesi saçını yoldu, babası sakalını yoldu, ağaç yaprağını döktü, karga gagasını kırdı, çeşme suyunu kuruttu, ben de testileri kırdım" demiş. Annesi bunu duyunca Ayşeciği eline dolamış da bir güzel dövmüş.

Masal Anlatıcısı: Necla Özer

Yaşı: 61

Doğum Yeri: Ordu

Adresi: Beykoz – İstanbul

Mesleği: Ev Hanımı

KAYNAKLAR

Boratav, Pertev Naili. *Tekerleme*. Çev. İsmail Yerguz. Haz. M. Sabri Koz. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 2000.

—. *Yüz Soruda Türk Halk Edebiyatı*. İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1982.

—. *Zaman Zaman İçinde*. İstanbul: Adam Yayınları, 1992.

Çobanoğlu, Özkul. *Halk Bilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2002.

Ergin, Muharrem. *Dede Korkut Kitabı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1969.

Moran, Berna. *Edebiyat Kuramları ve Eleştirisi*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2001.

Karabaş, Seyfi. *Dede Korkut'ta Renkler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1996.

—. *Bütüncül Türk Budunbilimine Doğru*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1999.